

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky

na léta 2026 až 2028

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky
na léta 2026 až 2028

Ministerstvo financí ČR
Letenská 15, 118 10 Praha 1

duben 2025

Tel.: 257 041 111
E-mail: podatelna@mfcz.cz

ISSN 2570-575X (on-line)

Vychází 1× ročně, volná distribuce

Elektronický archiv:
<http://www.mfcz.cz/RozpocetovaStrategie>

**Rozpočtová strategie sektoru
veřejných institucí
České republiky**

na léta 2026 až 2028

Obsah

Úvod a shrnutí.....	1
1 Výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů.....	2
2 Finanční vztahy k územním rozpočtům	5
3 Finanční vztahy ke zdravotním pojišťovnám.....	6
Přehled literatury a použitých zdrojů	7
Slovníček pojmů	9

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky je zpracovávána Ministerstvem financí ČR od roku 2017 na základě zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. Vychází na konci dubna a je schvalována vládou ČR. Publikace je dostupná na internetových stránkách na adrese:

<http://www.mfcr.cz/RozpocetovaStrategie>

Rádi přivítáme relevantní připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky prosím zasílejte na adresu:

podatelna@mfcr.cz

Seznam tabulek

Tabulka 1: Odvození celkových výdajů sektoru vládních institucí	2
Tabulka 2: Úprava sald z aktuální metodiky národních účtů na metodiku hotovostní	3
Tabulka 3: Shrnutí predikce celkových konsolidovaných příjmů státního rozpočtu a státních fondů.....	4
Tabulka 4: Odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů pro roky 2026 až 2028	4
Tabulka 5: Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtu územních samosprávných celků.....	5
Tabulka 6: Daňové příjmy územních rozpočtů	5
Tabulka 7: Platba státního rozpočtu za státního pojištěnce	6
Tabulka 8: Příjmy systému veřejného zdravotního pojištění.....	6

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ESA 2010	Evropský systém národních a regionálních účtů z roku 2010
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
Strategie	Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky

Značky použité v tabulkách

Pomlčka (–) na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval nebo zápis není z logických důvodů možný.

Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomické a fiskální datové zdroje a politiky v této publikaci jsou vztaženy k 8. dubnu 2025.

Poznámka

Součtové údaje publikované v tabulkách mohou být v některých případech zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Úvod a shrnutí

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí České republiky (dále jen „Strategie“) byla zpracována na základě zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. Strategie vychází z makroekonomické a fiskální predikce, přičemž pravděpodobnost jejich naplnění hodnotí Výbor pro rozpočtové prognózy. Klíčovým výstupem Strategie jsou pak závazné výdajové rámce státního rozpočtu a státních fondů, jejichž soulad se zákonem a prováděcí metodikou posuzuje Národní rozpočtová rada.

Výdajové rámce pro státní rozpočet a státní fondy v České republice vycházejí vždy z určité výše strukturálního schodku, tj. schodku upraveného o vliv hospodářského cyklu a jednorázová či jiná přechodná opatření. Pomineme-li přechodná ustanovení, stanovoval zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti ve svém původním znění strukturální schodek na maximálně 1 % HDP. Fakticky se však výdajové rámce odvozovaly přísnější, zohledňující takzvaný střednědobý rozpočtový cíl, který vycházel z nařízení Rady (ES) č. 1466/97, o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik, ve znění pozdějších předpisů. S příchodem epidemie covid-19 a požadavku pružnější reakce fiskální politiky byla výchozí úroveň strukturálního salda rozvolněna. Změnu v opačném směru přinesl zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů. Ten stanovil pro roky 2024 až 2027 konkrétní, nižší hodnoty strukturálních deficitů.

Současně od dubna 2024 vešla v účinnost nová úprava evropských fiskálních pravidel - nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97. Toto nařízení již neobsahuje střednědobý rozpočtový cíl, proto je pro rok 2028 použita hodnota strukturálního schodku ve výši 1 % HDP. Platí tak strukturální deficity 1,75 % HDP pro rok 2026, 1,25 % HDP pro rok 2027 a 1 % HDP pro rok 2028.

Strategie byla schválena vládou České republiky dne 30. dubna 2025 jako výchozí dokument pro přípravu návrhu státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a jejich střednědobých výhledů. Výdajové rámce lze v průběhu přípravy státního rozpočtu aktualizovat, ovšem pouze o novou makroekonomickou prognózu a na ni navazující prognózu příjmů státního rozpočtu a státních fondů, příjmy z rozpočtu Evropské unie a z finančních mechanismů či o opatření nezbytná k pokrytí výjimečných událostí, jako je stav nouze, stav ohrožení státu nebo rozsáhlá živelní pohroma.

Při vypracování Strategie se Ministerstvo financí řídilo metodickými postupy, které byly diskutovány a odsouhlaseny Národní rozpočtovou radou (MF ČR a NRR, 2024). Pro výdajový rámec na následující tři roky je klíčová prognóza makroekonomického vývoje, stejně jako příjmů veřejných institucí. Ty byly dne 17. dubna 2025 posouzeny Výborem pro rozpočtové prognózy, který je vyhodnotil jako realistické (VRP, 2025a, 2025b).

Ačkoliv rizika a nejistoty ohledně budoucího vývoje jsou značné, česká ekonomika by se měla pohybovat v tomto a příštím roce v záporné produkční mezeře, která by se na konci roku 2026 měla uzavřít. V letech výhledu by se pak měla produkční mezera zvyšovat až k hodnotám kolem 1 % HDP. Jednorázová a přechodná opatření identifikujeme pouze pro rok 2026.

Výše výdajových rámců je také ovlivněna hospodařením ostatních složek veřejných financí, jelikož výchozí strukturální deficit se stanovuje a hodnotí nikoliv pouze pro státní rozpočet a státní fondy, ale pro celé veřejné finance vymezené jako sektor vládních institucí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013, o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii, v platném znění. U ostatních částí veřejných financí předpokládáme, že budou v letech výhledu hospodařit spíše s přebytky (s výjimkou zdravotních pojišťoven), které primárně budou determinovat místní vládní instituce.

Na základě těchto skutečností činí konsolidovaný hotovostní výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů pro rok 2026 celkem 2 438 mld. Kč, pro rok 2027 celkem 2 469 mld. Kč a 2 553 mld. Kč pro rok 2028.

Strategie v částech 2 a 3 odvozené výdajové rámce rozvádí o aktuálně platné finanční vztahy mezi jednotlivými úrovněmi veřejných rozpočtů a zahajuje tím nový rozpočtový proces. Vzhledem k velikosti, resp. všeobecnému významu transferových a dotačních vazeb, je důraz kladen na finanční vztahy vůči územním samosprávným celkům a systému veřejného zdravotního pojištění. Tím jsou charakterizovány současné vazby k subjektům pokrývajícím většinu celkových výdajů sektoru vládních institucí.

1 Výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů

Závazný konsolidovaný rámec výdajů státního rozpočtu a státních fondů je odvozován dle číselného fiskálního pravidla, které upravuje zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. Samotná konstrukce pravidla se zakládá na nastavení fiskální politiky podle výše salda sektoru vládních institucí očištěného o vliv hospodářského cyklu a jednorázová či jiná přechodná opatření. Pravidlo by mělo zajišťovat, že hospodaření sektoru vládních institucí bude směřovat k hodnotě strukturálního deficitu v maximální výši 1 % HDP nejpozději v roce 2028.

Vzhledem k ústavněprávním aspektům pracuje zákon č. 23/2017 Sb. s pojmem **sektor veřejných institucí**, namísto pojmu **sektor vládních institucí**. Oba pojmy však vymezují tutéž skupinu, která zahrnuje subjekty v souladu s metodikou podle platného znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013, o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii (dále jen „metodika ESA 2010“).

Celkové výdaje sektoru vládních institucí

Ke stanovení výdajového rámce státního rozpočtu a státních fondů slouží jako jedno ze základních východisek odhad celkových konsolidovaných skutečných příjmů sektoru vládních institucí v metodice ESA 2010. Tato veličina je následně očištěna o vliv hospodářského cyklu, kdy je aplikována metoda MF ČR a NRR (2024). Po zohlednění cyklické složky je hodnota navýšena o částku odpovídající danému strukturálnímu deficitu. Dále jsou odečtena salda jednorázových či jiných přechodných příjmů a výdajů. Výsledkem je hranice výdajů sektoru vládních institucí kompatibilní se stanoveným strukturálním saldem.

Konsolidační trajektorie sektoru vládních institucí je nastavena v souladu se zákonem č. 23/2017 Sb., ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů. Výchozí hodnota strukturálního deficitu pro rok 2026 je stanovena ve výši 1,75 % HDP, pro rok 2027 na 1,25 % HDP a pro rok 2028 na 1,0 % HDP (§ 10 resp. 10a zákona). Z hlediska salda státního rozpočtu samozřejmě nadále platí usnesení vlády č. 645 ze dne 25. září 2024, kterým vláda schválila střednědobý výhled na roky 2026 a 2027, tj. salda -225 mld. Kč pro rok 2026 a -180 mld. Kč pro rok 2027.

V zákoně č. 23/2017 Sb. jsou také stanoveny události a situace, během kterých je možné navýšit celkové výdaje

(tzv. únikové klausule). Jsou jimi zhoršená bezpečnostní situace státu, významné výdaje na odstranění následků živelních pohrom, plnění nových mezinárodních smluv a jiných mezinárodních závazků státu nebo další výdaje spojené s prognózovanými důsledky výrazné ekonomické recese.

Poslední úprava celkových výdajů sektoru vládních institucí, jak ji vyčísluje Tabulka 1, by spočívala v jejich snížení, pokud by odchylky skutečných výdajů a minulých odvozených rámců přesáhly 2 % HDP. Stav nápravné složky z roku 2020 činil -72 mld. Kč. Za roky 2020 (při vyhodnocení v roce 2021) a 2021 (při vyhodnocení v roce 2022), v souladu s tehdy účinným § 11b zákona, nedocházelo k vyhodnocování plnění fiskálního pravidla strukturální bilance, a nápravná složka se tak neměnila. Za rok 2022 dosáhl rozdíl mezi hodnotou strukturálního salda použitého pro odvození výdajového rámce a skutečného strukturálního salda výše 2,8 procentního bodu HDP. Rozdíl odpovídal částce 193 mld. Kč, o které se nápravná složka snížila a dosáhla hodnoty -265 mld. Kč. Obdobně pro rok 2023 byla použita pro výdajový rámec hodnota strukturálního deficitu 4,7 % HDP, nicméně skutečná hodnota odpovídala 2,0 % HDP (dle výše celkového deficitu 3,3 % HDP sděleného Českým statistickým úřadem MF do 1. dubna 2024 v souladu s § 11, odst. 2 zákona č. 23/2017 Sb.). Rozdíl činil 200 mld. Kč, o které se nápravná složka snížila. V roce 2024 zákon povoloval strukturální deficit 2,75 % HDP, skutečnost byla o 0,8 procentního bodu lepší. Nápravná složka se tak dále snižuje o 65 mld. Kč. Celková hodnota nápravné složky tak v letošním roce činí -530 mld. Kč. Výdajové rámce pro následující roky se tedy z titulu nápravné složky nesnižují.

Tabulka 1: Odvození celkových výdajů sektoru vládních institucí
v mld. Kč

		2026	2027	2028
Predikce příjmů sektoru vládních institucí (§ 10 odst. 1)	(1)	3 533,9	3 616,8	3 754,0
Vliv hospodářského cyklu na straně příjmů (§ 10 odst. 1)	(2)	-8,4	11,9	32,2
Vliv jednorázových a přechodných příjmových opatření (§ 10 odst. 1 a 2)	(3)	0,0	0,0	0,0
Upravené příjmy sektoru vládních institucí	(4) = (1) - (2) - (3)	3 542,3	3 604,9	3 721,8
Snížení nápravné složky překračující 2 % nominálního HDP (§ 10 odst. 3)	(5)	0,0	0,0	0,0
Možnost navýšení výdajů o ustanovení § 10 odst. 4*	(6)	0,0	0,0	0,0
Predikce nominálního HDP	(7)	8 786,9	9 208,1	9 635,1
Hodnota strukturálního schodku pro daný rok (v % HDP)	(8)	1,75	1,25	1,00
Hodnota strukturálního schodku pro daný rok (v mld. Kč)	(9) = (7) * (8)	153,8	115,1	96,4
Celkové výdaje sektoru vládních institucí	10) = (4) - (5) + (6) + (9)	3 696,0	3 720,0	3 818,1

Pozn.: *) Navýšení výdajů podle §10 odst. 4 není v horizontu Rozpočtové strategie predikováno.

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Hospodaření ostatních jednotek

Následující postup (Tabulka 4) je založen na úpravě akruálního salda sektoru vládních institucí ve strukturální formě. Výhodou přístupu přes strukturální saldo je samotná konstrukce fiskálního pravidla, které umožňuje absolutní vyčíslení strukturálního salda přímo z velikosti nominálního HDP. Navíc úprava salda je na rozdíl od úpravy výdajů jednodušší a transparentnější, jelikož řada jednotek sektoru vládních institucí hospodaří v průměru vyrovnaně či odchylky od vyrovnaného hospodaření nejsou obvykle významné. Strukturální saldo namísto celkového pak bylo zvoleno proto, že umožňuje abstrahovat od jednorázových a jiných přechodných operací, které je obvykle obtížné anticipovat a ex ante kvantifikovat. Strukturální saldo pro potřeby dalšího odvození a úprav tvoří rozdíl příjmů sektoru vládních institucí upravených o vliv hospodářského cyklu a jednorázová opatření a odvozených celkových výdajů sektoru vládních institucí v Tabulce 1.

S cílem vymezit rámce pro hospodaření státního rozpočtu a státních fondů je celkové strukturální saldo sektoru vládních institucí upraveno o strukturální salda ostatních jednotek sektoru vládních institucí: územní samosprávné celky, zdravotní pojišťovny a ostatní jednotky vládních institucí (veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, vybrané finanční instituce, příspěvkové organizace apod.). Výsledkem je strukturální saldo státního rozpočtu a státních fondů, kterého je nutné dosáhnout ke splnění určeného celkového strukturálního salda.

Úprava přes strukturální saldo vyžaduje cyklické očištění příjmů podle jednotlivých skupin subjektů sektoru vládních institucí. Vzhledem ke znalosti rozpočtového určení daní je možné aplikovat příslušné koeficienty na daňové výnosy, a určit tím výši cyklické složky státního rozpočtu, státních fondů anebo územních samosprávných celků.

Metodické úpravy

Ke strukturálnímu saldu státního rozpočtu a státních fondů jsou následně přičteny cyklické příjmy státního rozpočtu a státních fondů a saldo očekávaných jednorázových nebo jiných přechodných opatření na úrovni

státního rozpočtu či státních fondů. Tím je odvozeno akruální saldo státního rozpočtu a státních fondů.

Posledním krokem je úprava salda z akruální metodiky ESA 2010 na národní metodiku hotovostních toků, ve které jsou sestavovány, projednávány a schvalovány státní rozpočty a rozpočty státních fondů.

V akruálním saldu v metodice ESA 2010 jsou zohledněny operace, které souvisejí zejména s pohledávkami a závazky a o jejichž vliv musí být výsledné hotovostní saldo očištěno (k metodice viz Eurostat 2017, 2019). Akruální a hotovostní metodika pohlíží odlišně jak na finanční, tak na nefinanční operace státu, kdy vznikají pohledávky a závazky. Akruální přístup se snaží záznam přiřadit do období, do kterého věcně náleží, nikoliv kdy byl zaplacen. Odlišně se tedy zachází s daňovými příjmy, příspěvky na sociální pojištění, vyplacenými sociálními dávkami, úroky a jinými položkami (viz ČSÚ, 2022). Dále se akruální saldo upravuje o operace, které v metodice ESA 2010 nemají vliv na výsledné saldo, ale jsou hotovostním příjmem či výdajem. Jedná se o úpravy, které jsou v akruální metodice např. přeceněním nebo specifickou metodickou úpravou. Naopak dochází k očištění o operace, které nejsou součástí hotovostního plnění státního rozpočtu, ale jde o příjem a výdaj státního rozpočtu v metodice ESA 2010 (přehled úprav viz Tabulka 2).

Výdajové rámce státního rozpočtu a státních fondů

Součet těchto metodických úprav a akruálního salda státního rozpočtu a státních fondů je potom odečten od očekávaných konsolidovaných hotovostních příjmů státního rozpočtu a státních fondů (viz Tabulka 3), čímž vznikne výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů. Ten následně slouží jako výchozí bod pro rozpočtový proces (Tabulka 4).

Pro rok 2026 činí konsolidovaný hotovostní výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů, odvozený podle zákona č. 23/2017 Sb. a zaokrouhlený standardním způsobem na celé miliardy korun, celkem 2 438 mld. Kč, pro rok 2027 celkem 2 469 mld. Kč a 2 553 mld. Kč pro rok 2028.

Tabulka 2: Úprava sald z akruální metodiky národních účtů na metodiku hotovostní

v mld. Kč

	2026	2027	2028
Úprava daní	-2,4	-13,7	-14,8
Úprava pojistného na sociální pojištění	-3,9	-1,6	-2,9
Úprava sociálních dávek	0,0	1,1	0,0
Úprava úroků	-0,1	1,4	3,1
Další úpravy z titulu pohledávek a závazků *	-27,7	-43,9	-67,6
Ostatní úpravy **	-2,3	-2,1	-2,1
Celkem	-36,4	-58,8	-84,4

Pozn.: *) Vyšší rozsah úprav u pohledávek a závazků souvisí s hotovostními výdaji u stavby jaderných bloků, které nemají vliv na saldo v akruální metodice. Tyto výdaje budou zahrnuty ve specifickém výdajovém ukazateli kapitoly „Podpora v oblasti energetiky a průmyslu; v tom: výdaje na nové jaderné zdroje“. Účelovost těchto výdajů je tak dána v souladu s § 21 odst. 1 rozpočtových pravidel již tímto závazným ukazatelem. **) Mezi ostatní úpravy patří např. příjmy z tzv. superdividend.

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 3: Shrnutí predikce celkových konsolidovaných příjmů státního rozpočtu a státních fondů
v mld. Kč

	2026	2027	2028
Daňové příjmy	1 922,2	1 997,1	2 087,0
Ostatní nedaňové příjmy	60,4	58,6	61,9
Příjmy z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů	200,0	200,0	200,0
Celkové příjmy	2 182,6	2 255,7	2 348,9

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 4: Odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů pro roky 2026 až 2028
v mld. Kč

		2026	2027	2028
Příjmy sektoru vládních institucí upravené o vliv hosp. cyklu a jednorázová opatření	(1)	3 542,3	3 604,9	3 721,8
Celkové výdaje sektoru vládních institucí (odvozené podle pravidla)	(2)	3 696,0	3 720,0	3 818,1
Strukturální salda ostatních složek sektoru vládních institucí	(3)	50,7	47,3	45,2
Strukturální saldo státního rozpočtu a státních fondů	(4) = (1) - (2) - (3)	-204,4	-162,4	-141,5
Cyklická složka státního rozpočtu a státních fondů	(5)	-5,7	8,2	22,1
Jednorázová a jiná přechodná opatření státního rozpočtu a státních fondů	(6)	-9,0	0,0	0,0
Celkové aktuální saldo státního rozpočtu a státních fondů	(7) = (4) + (5) + (6)	-219,2	-154,2	-119,4
Úprava aktuálního salda státního rozpočtu a státních fondů na saldo hotovostní	(8)	-36,4	-58,8	-84,4
Celkové hotovostní příjmy státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM)	(9)	2 182,6	2 255,7	2 348,9
Výdaje státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM)	(10) = (9) - (7) - (8)	2 438,2	2 468,8	2 552,6
Výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM, zaokrouhleno)	(11) = zaokr. (10)	2 438,0	2 469,0	2 553,0

Pozn.: EU/FM = příjmy z rozpočtu Evropské unie a z finančních mechanismů.

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Úpravy rámce během přípravy návrhu státního rozpočtu

Částky stanovené ve Strategii umožňuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v průběhu přípravy návrhu státního rozpočtu ČR, rozpočtů státních fondů či jejich střednědobých výhledů aktualizovat pouze o následující taxativní výčet:

- změnu prognózovaných celkových příjmů** včetně příjmů prostředků z rozpočtu EU a z finančních mechanismů upravených o vliv hospodářského cyklu a o vliv jednorázových a přechodných operací,
- vliv významného zhoršení ekonomického vývoje**, pokud je předpovídán v daném čtvrtletí meziroční pokles reálného HDP o nejméně 3 %,
- vliv zhoršování bezpečnostní situace** státu spojené s vyhlášením mimořádných opatření vládou ke zvýšení jeho obranyschopnosti,
- vliv odstraňování následků živelních pohrom**,

- 0,3 % této částky**, jestliže je to třeba k tomu, aby byly vzaty v úvahu vlivy, s kterými se při stanovení této částky nepočítalo.

Vztahy státního rozpočtu

Další část Strategie ilustruje **vztahy státního rozpočtu vůči dalším klíčovým částem či oblastem veřejných rozpočtů**. Vyčíslení finančních vztahů je založeno na platných zákonných předpisech nebo usneseních vlády ČR. Materiál tak často vychází ze zákona č. 434/2024 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2025, případně je opřen o aktuální predikci Ministerstva financí (MF ČR, 2025), jako je tomu u daňových příjmů územních rozpočtů či příjmů z pojištění na veřejné zdravotní pojištění u zdravotních pojišťoven. Kapitoly č. 2 a 3 Strategie tedy nepředjímají, ani neupravují další vztahy státního rozpočtu a státních fondů, slouží pouze jako **východisko v rámci přípravy státního rozpočtu**, rozpočtů státních fondů a jejich střednědobých výhledů v souladu s novým výdajovým rámcem.

2 Finanční vztahy k územním rozpočtům

Poskytování **dotací ze státního rozpočtu územním samosprávným celkům** je upraveno zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Struktura hlavních zdrojů financování jednotlivých složek rozpočtů územních samosprávných celků zůstává dlouhodobě stabilní: v případě krajů jsou hlavním zdrojem financování transfery ze státního rozpočtu, což je dáno tím, že kraje administrují prostředky na úhradu tzv. „přímých výdajů na vzdělání v regionálním školství“. U obcí hlavní zdroj financování tvoří daňové příjmy.

Součástí územních rozpočtů jsou také dobrovolné svazky obcí, které mohou být příjemci transferů ze státního rozpočtu a státních fondů, rovněž jsou financovány příspěvky členských obcí svazku a z vlastních příjmů.

Významná část transferů v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům územních samosprávných celků je poskytována z kapitoly Všeobecná pokladní

správa. Tvoří ji příspěvek na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy (přenesená působnost). Obce, kraje a hlavní město Praha jej získávají na základě příslušných ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 5: Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtu územních samosprávných celků

v mld. Kč

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
							Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
K obcím (včetně hlavního města Prahy)	10,5	11,0	11,5	11,5	12,1	11,8	11,5	11,5	11,5	11,5
Ke krajům	1,3	1,5	1,6	1,7	1,9	1,9	2,2	2,2	2,2	2,2
Celkem	11,8	12,5	13,1	13,2	14,0	13,7	13,7	13,7	13,7	13,7

Pozn.: Údaje v tabulce odpovídají údajům kapitoly Všeobecná pokladní správa.

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2025. Střednědobý výhled státního rozpočtu ČR na léta 2026 a 2027. Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 6: Daňové příjmy územních rozpočtů

v mld. Kč

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
							Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Daň z přidané hodnoty	139,6	138,5	162,7	191,0	201,5	203,0	207,8	217,3	225,5	235,8
Daň z příjmů právnických osob	70,0	57,3	79,8	91,9	122,0	112,7	116,9	118,5	119,2	126,2
Daň z příjmů fyzických osob	82,2	77,6	63,9	71,9	86,2	94,2	98,4	102,6	108,2	114,5
Daň z nemovitých věcí	10,9	11,6	11,9	12,4	12,5	23,0	23,3	23,5	23,7	23,9
Daň z hazardních her	5,2	4,9	5,5	8,4	9,5	6,1	5,1	5,4	4,8	5,4
Ostatní daně a poplatky	12,3	11,8	12,1	14,8	15,7	17,1	17,8	18,3	19,0	19,5
Celkem	320,2	301,7	335,9	390,3	447,4	456,1	469,3	485,6	500,4	525,3

Pozn.: V důsledku změn vyplývajících z konsolidačního balíčku došlo počínaje rokem 2024 ke snížení podílu územních rozpočtů na dani z příjmů právnických osob a na dani z hazardních her. Proto dochází počínaje rokem 2024 ke snížení příslušných částek v časové řadě ve srovnání s rokem 2023. Naopak u daně z nemovitých věcí došlo počínaje rokem 2024 k navýšení sazeb.

Zdroj: MF ČR.

3 Finanční vztahy ke zdravotním pojišťovnám

Systém zdravotnictví je financován primárně z **pojistného na veřejné zdravotní pojištění**. Téměř jednu třetinu přitom hradí státní rozpočet za určené skupiny osob na základě zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, oba ve znění pozdějších předpisů (dále jen „platba státu“).

Z hlediska budoucího plánování příjmové strany systému zdravotnictví v ČR je důležitý očekávaný vývoj hlavní položky na straně příjmů, kterou představuje vybrané pojistné. Predikce a výhled v následujících letech jsou založeny na hodnotách Makroekonomické predikce ČR (MF ČR, 2025). Doplnkovou položkou jsou ostatní příjmy, např. od zahraničních pojišťoven, sankce, úroky a příjmy z vlastní činnosti, které jsou odhadovány především na základě vývoje v předchozích letech.

Platby státu za státní pojištěnce jsou determinovány ekonomickým vývojem, konkrétně minulým růstem reálných mezd a mírou inflace. Výhodou tohoto řešení je předvídatelnost a transparentnost platby státu do veřejného zdravotního pojištění. Naopak nevýhodou je samozřejmě fakt, že jde o každoroční automatický růst mandatorních výdajů státního rozpočtu.

Tento mechanismus je aplikován od 1. ledna 2024 a vychází ze stanoveného základu v roce 2023. Dle zákona č. 260/2022 Sb. se měsíční vyměřovací základ zvýšil na 14 074 Kč (pojistné 1 900 Kč).

V době spuštění automatického valorizačního mechanismu byl u reálných mezd v rozhodném období evidován meziroční pokles. Do zvýšení vyměřovacího základu se tak dle zákona promítl pouze růst spotřebitelských cen, a nikoli růst reálné mzdy, ovšem celkové zvýšení činilo relativně vysokých 9,7 %. Podle nařízení vlády č. 288/2023 Sb. měsíční vyměřovací základ činil 15 440 Kč, čímž platba za jednoho pojištěnce a měsíc vzrostla z částky 1 900 Kč na 2 085 Kč.

Od 1. ledna 2025 činí podle nařízení vlády č. 271/2024 Sb. měsíční vyměřovací základ 15 749 Kč. Platba za jednoho pojištěnce a měsíc tímto vzrostla z částky 2 085 Kč na 2 127 Kč, tj. o 2,0 %.

Tabulka 7: Platba státního rozpočtu za státního pojištěnce

v Kč

	2019	2020*	2021	2022*	2023	2024	2025	2026	2027	2028
								Predikce	Výhled	Výhled
Měsíční vyměřovací základ	7 540	10 064	13 088	13 385	14 074	15 440	15 749	16 175	16 548	16 913
Platba za jednoho státního pojištěnce za měsíc	1 018	1 359	1 767	1 807	1 900	2 085	2 127	2 184	2 234	2 284

Pozn.: * V letech 2020 a 2022 jde o průměrné částky vážené počtem měsíců. Od 1. 1. 2020 činil podle zákona č. 297/2017 Sb. vyměřovací základ 7 903 Kč a platba státu 1 067 Kč, od 1. 6. 2020 byl zákonem č. 231/2020 Sb. vyměřovací základ zvýšen na 11 607 Kč a platba státu 1 567 Kč.

Od 1. 1. 2022 činil podle nařízení vlády č. 253/2021 Sb. vyměřovací základ 14 570 Kč a platba státu 1 967 Kč, od 31. 8. 2022 se vyměřovací základ upravil na 11 014 Kč a platba státu na 1 487 Kč.

Zdroj: Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Výpočty a predikce MFČR.

Tabulka 8: Příjmy systému veřejného zdravotního pojištění

v mld. Kč, podíl platby státu na celkových příjmech v %

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
							Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Příjmy celkem	331,5	358,0	407,1	432,7	467,5	504,7	527,5	552,1	574,9	597,7
Výběr pojistného na zdravotní pojištění	255,7	256,3	275,7	298,4	323,2	346,8	367,4	388,1	407,2	426,0
Platba státu	71,8	97,3	126,3	129,4	138,7	151,5	153,8	157,7	161,4	165,4
Ostatní příjmy	3,9	4,4	5,1	4,9	5,6	6,5	6,3	6,3	6,3	6,3
Podíl platby státu na celkových příjmech v %	21,7	27,2	31,0	29,9	29,7	30,0	29,2	28,6	28,1	27,7

Pozn.: Ostatní příjmy systému veřejného zdravotního pojištění jsou např. příjmy od zahraničních pojišťoven, sankční úroky a příjmy z vlastní činnosti.

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2025. Střednědobý výhled státního rozpočtu ČR na léta 2026 a 2027. Výpočty a predikce MF ČR.

Přehled literatury a použitých zdrojů

- ČSÚ (2022): Přehled metod, postupů, zdrojů použitých při sestavení deficitu a dluhu a založených na sestavení sektoru vládních institucí podle ESA 2010. Praha, Český statistický úřad, březen 2022 [cit. 27. 4. 2025], <https://apl.czso.cz/nufile/Prehled_metod_a_zdroju_2021.pdf>.
- Eurostat (2019): Practical Guidelines for Revising ESA 2010 data - 2019 Edition. Evropská unie, Eurostat, leden 2019.
- Eurostat (2023): Manual on Government Deficit and Debt - Implementation of ESA 2010 (2022 Edition). Evropská unie, Eurostat, 2023.
- MF ČR (2025): Makroekonomická predikce ČR (duben 2025). Praha, Ministerstvo financí ČR, duben 2025, ISSN 1804–7971 (on-line). [cit. 10. 4. 2025], <https://www.mfcr.cz/assets/attachments/2025-04-10_Makroekonomicka-predikce-duben-2025.pdf>.
- MF ČR a NRR (2024): Metodika odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů (4. aktualizované vydání). Praha, Ministerstvo financí ČR a Národní rozpočtová rada, edice Metodické kompendium, březen 2024 [cit. 1. 4. 2025], <<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/metodiky/2024/metodika-odvozeni-vydajovych-ramcu-statniho-rozpoc-54830>>.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013, o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997, o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik, ve znění pozdějších předpisů.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97.
- Nařízení vlády č. 253/2021 Sb., o stanovení vyměřovacího základu u osoby, za kterou je plátcem pojistného na veřejné zdravotní pojištění stát.
- Nařízení vlády č. 288/2023 Sb., o výši vyměřovacího základu pro pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené státem pro rok 2024.
- Nařízení vlády č. 271/2024 Sb., o výši vyměřovacího základu pro pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené státem pro rok 2025.
- Směrnice Rady (EU) 2011/85/EU, o požadavcích na rozpočtové rámce členských států.
- Usnesení vlády ČR ze dne 25. září 2024 č. 645, kterým vláda schválila střednědobý výhled na roky 2026 a 2027.
- VRP (2025a): Stanovisko Výboru pro rozpočtové prognózy k makroekonomické prognóze Ministerstva financí ČR 2025–2026. Praha, Výbor pro rozpočtové prognózy, 17. dubna 2025 [cit. 17. 4. 2025], <https://www.mfcr.cz/assets/attachments/2025-04-17_VRP-stanovisko-makro.pdf>.
- VRP (2025b): Stanovisko Výboru pro rozpočtové prognózy k predikci příjmů sektoru vládních institucí Ministerstva financí ČR 2025–2026. Praha, Výbor pro rozpočtové prognózy, 17. dubna 2025 [cit. 17. 4. 2025], <https://www.mfcr.cz/assets/attachments/2025-04-17_VRP-stanovisko-fiskal.pdf>.
- Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 297/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 231/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 609/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony.

Zákon č. 251/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 252/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 260/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů.

Zákon č. 434/2024 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2025.

Slovníček pojmů

Akruální metodika znamená, že ekonomické transakce jsou znamenány tehdy, kdy se ekonomická hodnota vytváří, transformuje nebo zaniká, nebo když se pohledávky a závazky zvyšují či snižují bez ohledu na to, kdy bude transakce peněžně uhrazena. Princip lze shrnout následovně:

- a) transakce zdrojů = příjem – úbytek souvisejících pohledávek + vznik nových souvisejících pohledávek;
- b) transakce užití = výdaj – úbytek souvisejících závazků + vznik nových souvisejících závazků.

Akrualizují se: daně včetně příspěvků na sociální zabezpečení, mýtné a dálniční poplatky, národní podíl na clech a cukerných dávkách vybíraných pro rozpočet EU, příjmové a výdajové úroky, vyplacené důchody, čisté pořízení nefinančních aktiv.

Cyklicky očištěné saldo sektoru vládních institucí slouží k identifikaci nastavení fiskální politiky, protože v něm není zahrnut vliv těch částí příjmů a výdajů, které jsou generovány pozicí ekonomiky v rámci hospodářského cyklu.

Jednorázové a jiné přechodné operace jsou taková opatření na straně příjmů či výdajů, která mají pouze dočasný dopad na saldo sektoru vládních institucí a často vyplývají z událostí mimo přímou kontrolu vlády (např. výdaje na velké přírodní katastrofy).

Kapitálové transfery zahrnují pořízení nebo úbytek aktiva bez ekvivalentní protihodnoty. Mohou být prováděny v peněžní nebo naturální formě. **Peněžní kapitálový transfer** je definován jako peněžní převod bez očekávané protihodnoty jednotky, která daný transfer obdržela. **Naturální kapitálový transfer** je založen na převodu vlastnictví aktiva (jiného než zásob a peněz) nebo zrušení závazku věřitelem, za nějž nebyla přijata žádná protihodnota.

Potenciální produkt je úroveň ekonomického výkonu při „plném“ využití disponibilních zdrojů. Plné využití zdrojů je zde myšleno spíše jako optimální a rovnovážné, které nevede k tlakům např. ve změně dynamiky inflace apod.

Produkční mezera je dána rozdílem reálného a potenciálního produktu (často vyjádřena v poměru k potenciálnímu produktu). Určuje pozici ekonomiky v rámci hospodářského cyklu.

Sektor vládních institucí (v zákoně č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, **sektor veřejných institucí**) je mezinárodně harmonizován a jeho složení je průběžně aktualizováno Českým statistickým úřadem v Registru ekonomických subjektů. V ČR, dle Evropského systému národních a regionálních účtů z roku 2010, zahrnuje:

- **ústřední vládní instituce** (státní rozpočet, státní fondy, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, státní příspěvkové organizace, vybrané finanční instituce jako Česká exportní banka, Exportní garanční a pojišťovací společnost, Národní rozvojová banka a další instituce jako Správa železnic či Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond);
- **místní vládní instituce** (obce, kraje, jejich příspěvkové organizace, veřejné nemocnice a další jednotky) a
- **fondy sociálního zabezpečení** (zdravotní pojišťovny spravující všeobecné zdravotní pojištění a neziskové instituce poskytující služby těmto zdravotním pojišťovnám; Asociace zdravotních pojišťoven, Kancelář zdravotního pojištění a Svaz zdravotních pojišťoven).

Strukturální saldo je rozdíl **cyklicky očištěného salda** a **jednorázových a přechodných operací** (obě složky viz výše).

Ministerstvo financí České republiky

Letenská 15

118 10 Praha 1

<http://www.mfcr.cz>

